

Länsstyrelsen
Västmanlands län

ENHETEN FÖR REGIONAL UTVECKLING

Risk- och sårbarhetsanalys

Västmanlands län 2013

LÄNSSTYRELSENS RAPPORTSERIE

Rapport 2013:21

Titel: Risk- och sårbarhetsanalys för Västmanlands län 2013
Funktionen för Samhällsskydd och beredskap
Enheten för Regional utveckling
Länsstyrelsen i Västmanlands Län
451-5128-2012

Förord

Länsstyrelsen gör årligen en regional risk- och sårbarhetsanalys i enlighet med förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap samt förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion. Rapporteringsstrukturen följer den som finns i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om statliga myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2010:7).

Den regionala risk- och sårbarhetsanalysen år 2013 är en del av en pågående process för att bygga upp en god krishanteringsförmåga i länet samt stärka beredskapen.

Risk- och sårbarhetsanalysen är en viktig grund för det förebyggande krisberedskapsarbetet i länet. Den ger kunskap om vad som kan inträffa och om vilken förmåga det finns för att hantera olika händelser samt kunskap om vilka konsekvenser olika händelser får.

Ansvarig för rapportens framtagande har varit Malin Dreifaldt, beredskapshandläggare, Enheten för regional utveckling.

Innehållsförteckning

Västmanlands län 2013	1
Sammanfattning	4
1 Inledning	6
1.1 Förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap	6
1.2 Mål och syfte.....	7
1.3 Avgränsningar.....	7
2 Övergripande beskrivning av Länsstyrelsen och dess ansvarsområde.....	9
2.1 Beskrivning av Länsstyrelsen.....	9
2.2 Ansvarsområde – geografiskt områdesansvar	9
2.3 Beskrivning av länet.....	9
3 Övergripande beskrivning av arbetsprocess och metod.....	15
4 Övergripande beskrivning av identifierad samhällsviktig verksamhet inom länsstyrelsens ansvarsområde.....	18
4.1 Samhällsviktig verksamhet.....	18
4.1.1 Länsstyrelsen.....	20
5 Identifierade och värderade hot, risker och sårbarheter samt kritiska beroenden inom länsstyrelsens ansvarsområde.....	21
5.1 Pandemi/Smittsamma sjukdomar.....	21
5.2 Kärnkraftsolycka	21
5.3 Störningar i transporter	22
5.4 Störningar i elektroniska kommunikationer.....	22
5.5 Störningar i elförsörjningen	22
5.6 Störningar i drivmedelsförsörjningen.....	23
5.7 Stöld av/oriktig information.....	23
5.8 Dammbrott.....	23
5.9 Isstorm.....	24
5.10 Social oro med våldsinslag	24
5.11 Skolskjutning.....	25
5.12 Terrorhandling	25
5.13 Förorenat vatten – kemiska ämnen.....	25
5.14 Förorenat dricksvatten – biologisk kontaminering.....	27
5.15 Solstorm	27
5.16 Värmebölja.....	28
5.17 Storm	28
5.18 Svaveldimma	28
5.19 Epizooti.....	28
5.20 Brand i särskilda objekt.....	29
5.21 Fartygskollision	29
5.22 Översvämning av vattendrag	29
5.23 Ras och skred.....	30
5.24 Störningar i livsmedelsförsörjningen	31
5.25 Kemikaliespridning via bomb	31
5.26 Rymdskrot.....	32
5.27 Väpnat angrepp	32

6	Övergripande beskrivning av viktiga resurser som länsstyrelsen kan disponera för att motstå allvarliga kriser och hantera extraordinära händelser	34
7	Bedömning av förmågan inom Länsstyrelsens ansvarsområde att motstå och hantera identifierade hot och risker	35
7.1	Länsstyrelsens interna förmåga	35
7.2	Kommunerna och beredskapssamordnarna.....	35
7.3	U-Sam och regionalt krishanteringsråd	35
7.4	Rakel	36
7.5	Information och WIS	36
7.6	Bedömning av länets förmåga.....	36
8	Särskild förmågebedömning enligt förutsättningar som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap beslutar	37
9	Planerade och genomförda åtgärder, samt en bedömning av behov av ytterligare åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat	38
9.1	Genomförda och pågående åtgärder	38
9.1.1	Oljeskydd.....	38
9.1.2	Farligt gods.....	39
9.1.3	Skyfall	39
9.1.4	Värmebölja.....	39
9.1.5	Höjd beredskap.....	40
9.1.6	Inkludering av näringslivet i risk och sårbarhetsarbetet	40
9.1.7	Utvecklad metod för länsgemensamma risk- och sårbarhetsanalyser.....	40
9.1.8	Övning Omfall	40
9.1.9	Kontinuitetsplanering	40
9.1.10	Bränsleförsörjning.....	41
9.1.11	Social oro.....	41
9.2	Bedömning av behov av ytterligare åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat.....	42
9.2.1	Utvecklad metod för länsgemensamma risk- och sårbarhetsanalyser.....	42
9.2.2	Oljeskydd.....	42
9.2.3	Farligt gods.....	42
9.2.4	Social oro.....	43
9.2.5	Skyfall	43
9.2.6	Värmebölja.....	43
9.2.7	Inkludera näringslivet.....	44
9.2.8	Höjd beredskap.....	44
9.2.9	Bränsleförsörjning.....	44
10	Källor	45

Bilaga 1: Särskild förmågebedömning 2013

Bilaga 2: Utvärderingsrapport övning Omfall

Bilaga 3: Översiktlig klimat- och sårbarhetsanalys - Naturolyckor, SGI

Sammanfattning

Årets redovisning är, såsom föregående år, en grovanalys på övergripande nivå med fokus på hot och risker som kan leda till extraordinära händelser i Västmanlands län. Årets redovisning omfattar inte samtliga hot och risker inom länsstyrelsens ansvarsområde. I år har länsstyrelsen valt att rubricera riskerna med utgångspunkt i de 27 risker som ingår i den nationella riskbedömningen. Årets förmågebedömning består av en generell förmåga och en med fokus på störningar i satellitsystemen (GNSS).

Efter granskning av länets kommuner och landstings risk- och sårbarhetsanalyser har det framgått att förändringarna vid jämförelse med tidigare år är små när det kommer till uppskattning av den totala förmågan för länet. Hur rapporteringen till länsstyrelsen har gått till skiljer sig åt mellan aktörerna vilket har medfört svårigheter att sammanställa resultatet. Information som inte framgick av risk- och sårbarhetsanalyserna eller förmågebedömningarna har kompletteras med information som kommit fram vid kommunuppföljningsbesök samt övriga kontakter med kommunerna och landstinget. Av **Tabell 1** framgår identifierade risker och länets bedömda förmåga.

Tabell 1 Länets identifierade risker och bedömd förmåga.

RISK	FÖRMÅGA	UTVECKL.
5.1 Pandemi	God	
5.2 Kärnkraftsolycka	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.3 Störningar i transporter	Underlag för bedömning saknas	
5.4 Störningar i elektroniska kommunikationer	God	
5.5 Störningar i elförsörjningen	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.6 Störningar i drivmedelsförsörjningen	Underlag för bedömning saknas	
5.7 Stöld av/oriktig information	Underlag för bedömning saknas	
5.8 Dammbrott	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.9 Isstorm	Underlag för bedömning saknas	
5.10 Social oro med våldsinslag	Det finns viss förmåga, men den är bristfällig	
5.11 Skolskjutning	Underlag för bedömning saknas	
5.12 Terrorhandling	Underlag för bedömning saknas	
5.13 Förorenat dricksvatten - kemiskt utsläpp	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.14 Förorenat dricksvatten - biologisk kontaminering	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.15 Solstorm	Underlag finns, men är otillräckligt för bedömning	
5.16 Värmebölja	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.17 Storm	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.18 Svaveldimma	Underlag för bedömning saknas	
5.19 Epizooti	God	
5.20 Brand i särskilda objekt	God	
5.21 Fartygskollision	Underlag för bedömning saknas	
5.22 Översvämning av vattendrag	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.23 Ras och skred	I huvudsak god men har vissa brister	
5.24 Störningar i livsmedelsförsörjningen	Det finns en viss förmåga, men den är bristfällig	
5.25 Kemikaliespridning via bomb	Underlag för bedömning saknas	
5.26 Rymskrot	Se årets förmågebedömning	
5.27 Väpnat angrepp	Underlag för bedömning saknas	

Länsstyrelsens bedömning är att länets generella förmåga att hantera en extraordinär händelse är **god, men har vissa brister** Ramar och planer finns i länet men alla risker och sårbarheter är inte analyserade eller övade.

1 Inledning

1.1 Förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap

Förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap¹ föreskriver att ”varje statlig myndighet – däribland länsstyrelsen – årligen ska analysera om det finns sådan sårbarhet eller sådana hot och risker inom myndighetens ansvarsområde som synnerligen allvarligt kan försämra förmågan till verksamhet inom området samt att resultatet av detta skall värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys. En redovisning baserad på denna analys skall sändas in till Regeringskansliet, med kopia till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)².

Länsstyrelsen skall dessutom stödja de aktörer som är ansvariga för krisberedskapen i länet, bl.a. i arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser³.

Länsstyrelsen skall även årligen följa upp vidtagna krisberedskapsförberedelser och bedöma effekten av dessa för länet som helhet”.

Länsstyrelsens uppdrag är att föra in nationella mål på den regionala nivån. Länsstyrelsen har i detta avseende flera ansvarsområden.

För att kunna fungera som regeringens regionala företrädare, krävs att länsstyrelsens verksamhet kan upprätthållas och fungera. Det är således nödvändigt att kartlägga vad som kan hota dess funktionalitet. För att, utifrån en sådan kartläggning, kunna prioritera rätt åtgärder, måste även en värdering av risker och hot samt en analys av konsekvenser för myndigheten ingå i detta arbete.

Det geografiska områdesansvaret innebär att länsstyrelsen ska verka för att regionala risk- och sårbarhetsanalyser sammanställs. Länsstyrelsen ska verka för nödvändig samverkan mellan olika aktörer i länet. Detta tolkar Länsstyrelsen i Västmanland som att länsstyrelsen ska leda arbetet med att ta fram *regionala risk- och sårbarhetsanalyser*, och att dessa analyser ska sammanställas i samverkan med andra aktörer.

Det geografiska områdesansvaret innebär att länsstyrelsen har ansvar för att analysera alla typer av händelser som kan ske inom det geografiska området – länet.

Länsstyrelsen ska även främja kommunernas och landstingets arbete med risk- och sårbarhetsanalyser genom stöd till dessa aktörer. Detta kan t ex ske inom ramen för arbetet med regionala risk- och sårbarhetsanalyser. Det kan också tolkas som om att länsstyrelsen särskilt ska stödja arbetet med att ta fram *lokala risk- och sårbarhetsanalyser*.

¹ Hädanefter förkortat till Krisberedskapsförordningen.

² Förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap, 9 §

³ Länsstyrelseinstruktionen (2007:825), 54 §

1.2 Mål och syfte

Syftet med risk- och sårbarhetsanalyser är att åstadkomma en samlad riskbild i länet. Detta är en förutsättning för att kunna påverka utvecklingen mot ett mer stabilt och säkrare samhälle som tål och kan hantera svåra påfrestningar. Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys ska även utgöra underlag för kommande åtgärder. Med hjälp av risk- och sårbarhetsanalysen kan myndigheten verka för att minska risker och sårbarheter och förbättra krishanteringsförmågan. För länsstyrelsens del gäller detta både internt inom myndighetens verksamhetsområde och externt gentemot länets kommuner, samverkande myndigheter och näringslivet.

Målet med arbetet att ta fram en risk- och sårbarhetsanalys är att stärka såväl länets aktörer som samhällets krisberedskap genom att:

- vara en viktig informationskälla för invånarna och de anställda
- öka medvetenheten och kunskapen hos beslutsfattare och verksamhetsansvariga om risker och sårbarheter som finns inom det egna verksamhetsområdet
- risk- och sårbarhetsanalysen fungerar som underlag för planering och genomförande av åtgärder för att minska riskerna och sårbarheten i verksamheten och öka förmågan att hantera kriser.

Regionala risk- och sårbarhetsanalyser ska vara ett stöd och underlag till kommunerna, liksom för samhällsviktiga företag och organisationer i länet, i deras arbete med situationer som kan leda till extraordinära händelser. Risk- och sårbarhetsanalysen ska även fungera som ett underlag för övning och utbildning för länets samtliga aktörer.

1.3 Avgränsningar

Årets redovisning omfattar inte samtliga hot och risker inom länsstyrelsens ansvarsområde. Av de 27 risker som ingår i den nationella riskbedömningen⁴ saknar Länsstyrelsen i Västmanland underlag för att kunna göra en rättvis bedömning av följande risker i länet;

- Störningar i transporter
- Störningar i drivmedelsförsörjningen
- Stöld av/oriktig information
- Isstorm
- Social oro med våldsinslag
- Skolskjutning
- Solstorm
- Värmebölja
- Svaveldimma

⁴ Källa: Risker och förmågor 2012, Redovisning av regeringsuppdrag om nationell riskbedömning respektive bedömning av krisberedskapsförmågan
Publikationsnummer: MSB545 – mars 2013, ISBN: 978-91-7383-330-1

- Fartygskollision
- Kemikaliespridning via bomb
- Väpnat angrepp

Årets redovisning är, såsom föregående år, en grovanalys på övergripande nivå med fokus på hot och risker som kan leda till extraordinära händelser i Västmanlands län.

Risker som kan härledas till lagen om lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778) och till folkhälsoarbete analyseras inte utan dessa behandlas i särskilda handlingsprogram. Redovisningen tar inte heller upp risker i det långa perspektivet där människors liv, hälsa och miljö kan påverkas genom långsiktig exponering av farliga ämnen.

I årets redovisning ingår en särskild förmågebedömning avseende generell förmåga och störningar i GNSS (Global Navigation Satellite System).

Näringslivet har endast i liten mån medverkat i de underliggande risk- och sårbarhetsanalyserna. Att inkludera och samarbeta med näringslivet är en utvecklingspotential för arbetet med regionala risk- och sårbarhetsanalyser.

1.4 Osäkerheter

Det är ett problem att det till länsstyrelsen inrapporterade materialet skiljer sig mycket åt vad gäller kvalitet, innehåll och mängd. Sammanställning och tolkning av det rapporterade materialet medför att länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys innehåller osäkerheter. Det är även rimligt att anta att osäkerheterna ökar för varje steg i ledet som granskar risk- och sårbarhetsanalyserna.

2 Övergripande beskrivning av Länsstyrelsen och dess ansvarsområde

2.1 Beskrivning av Länsstyrelsen

Länsstyrelsen fungerar som regeringens företrädare på regional nivå och som samordningsorgan för statlig verksamhet. Länsstyrelsen ansvarar för att föra ut och göra regeringspolitiken tydlig i länet. Omvänt återför länsstyrelsen även information om förhållanden i länet till regeringen.

Länsstyrelsen har ett brett ansvarsområde. Till detta hör bland annat kunskapsförmedling, samordning och utveckling av olika sakfrågor, men också myndighetsuppgifter i form av exempelvis tillsyn.

Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

2.2 Ansvarsområde – geografiskt områdesansvar

Länsstyrelsen har, utöver det övergripande ansvar som nämnts ovan, även ett geografiskt områdesansvar. Detta innebär bland annat att länsstyrelsen inom sitt geografiska område, d v s länet, ska vara en sammanhållande funktion mellan lokala aktörer, såsom kommuner, landsting och näringsliv, och den nationella nivån.

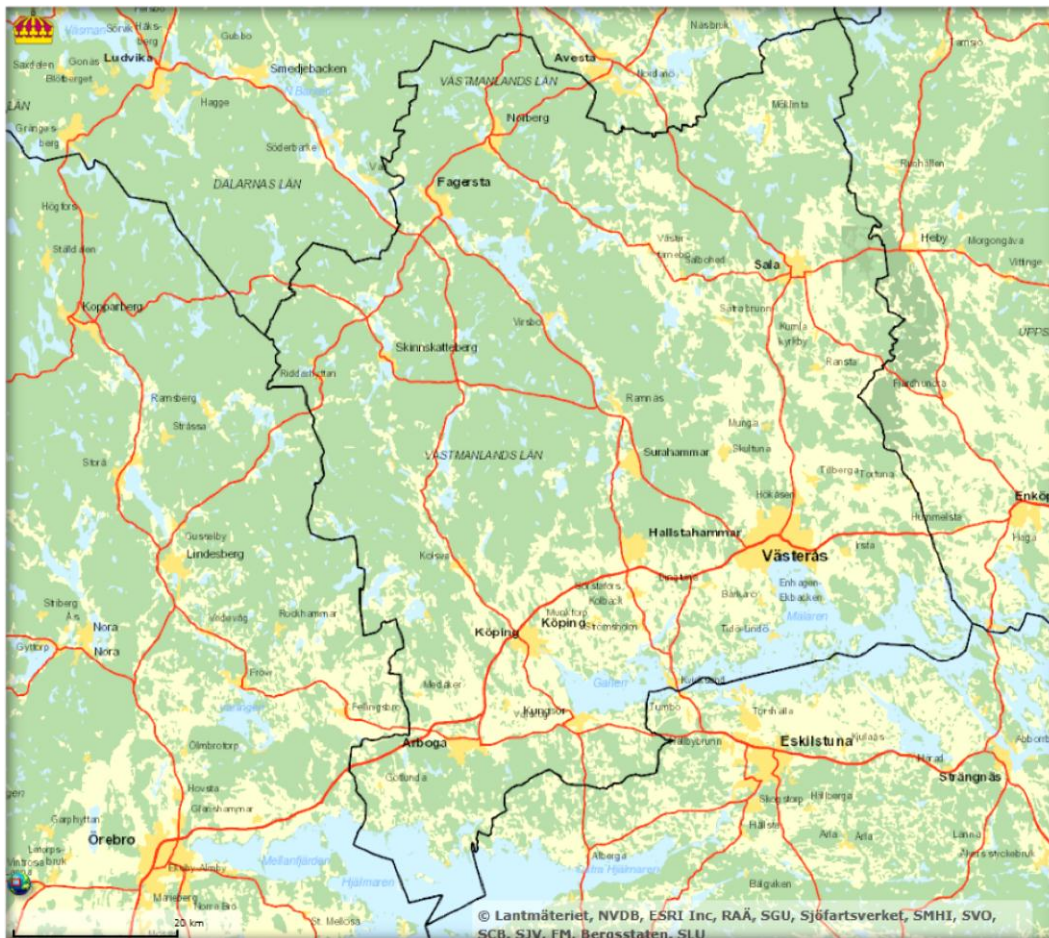
I arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser innebär det geografiska områdesansvaret att länsstyrelsen ska stödja aktörerna i länet – framförallt kommuner och landsting.

Det geografiska områdesansvaret innebär inte att länsstyrelsen tar över ansvaret från sektorsansvariga myndigheter, utan ska istället ses som ett stöd till dessa myndigheter när en händelse berör flera sektorer eller geografiska områden.

2.3 Beskrivning av länet

Västmanlands län har ett centralt läge i Sverige och i Stockholm – Mälardalen. Regionaltåg, insjöhamnar, bra vägar och flygplats knyter samman länet med expansiva delar av landet och världen. Västmanlands län är till ytan 5 691 km² varav 5 146 km² är land. Se **Figur 1** för länets gränser och lokalisering⁵.

⁵ Bild tagen från länsstyrelsens webb-GIS.

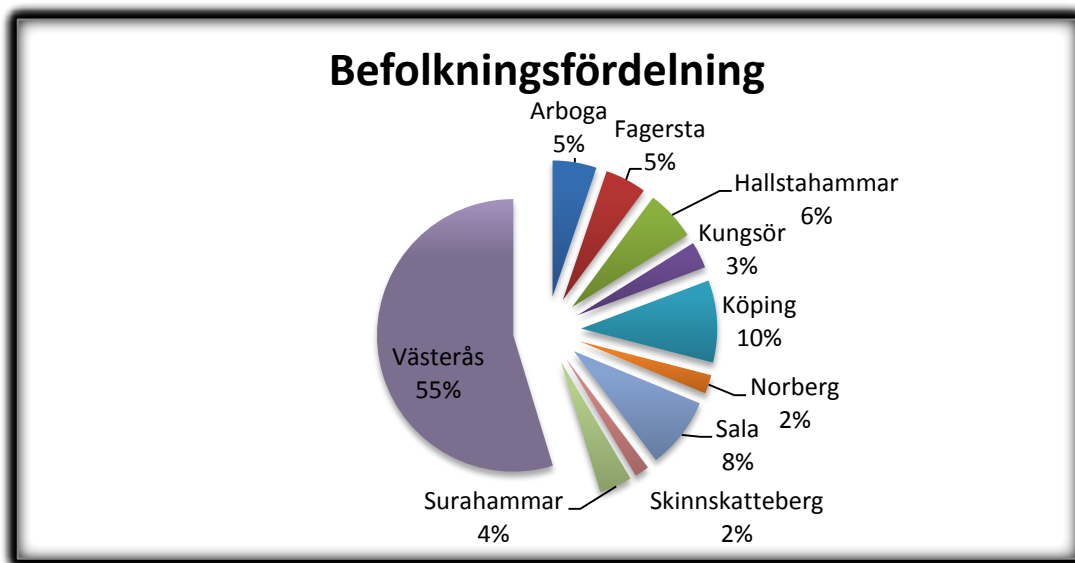
Figur 1 Bild av Västmanlands län och dess gränser.

Länet består av tio kommuner⁶. Befolkningen uppgick 2012-12-31 till 256 224 invånare. Under 2012 ökade länets befolkning med ca 2000 invånare. Västerås kommun är befolkningsmässigt störst med cirka 140 000 invånare⁷. Minst är Skinnskattebergs kommun med ca 4 400 invånare. De olika kommunernas förutsättningar gör att även risker och sårbarheter varierar. **Figur 2** visar länets befolkningsfördelning i procent.

Utmärkande för Västmanland är den varierande naturen med de öppna landskapen längs Mälaren och den mer kuperade terrängen i norr.

⁶ Arboga, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås.

⁷ Källa: http://www.scb.se/Pages/TableAndChart____350652.aspx

Figur 2 Kommunernas befolkningsfördelning i procent av länets totala befolkning.

Arbetslösheten är högre i Västmanlands län än riket. Arbetslösheten i Västmanland uppgick under 2012 till 7,8 % vilket är högre än för riket som helhet som var 6,5 % det året⁸. Vid jämförelse med medeltalet för Sverige är det även färre i länet som har eftergymnasial utbildning. Här var siffrorna för riket 2012 38,6% och för Västmanlands län 33,9%⁹. Länets största arbetsgivare framgår av **Figur 3**¹⁰.

⁸ <http://www.regionfakta.com/Vastmanlands-lan/Arbete/Arbetslosa-totalt/>

⁹ <http://www.regionfakta.com/Vastmanlands-lan/Utbildning/Utbildningsniva-befolkningen-25-64-ar/>

¹⁰ Källa: Statistiska centralbyrån, Företagsregistret

De 25 största arbetsgivarna 2012. Västmanlands län

Ordning	Namn	Antal anställda	Andel av totalt antal anställda i länet
1	VÄSTERÅS KOMMUN	9 625	9,2
2	VÄSTMANLANDS LÄNS LANDSTING	6 225	6
3	ABB AB	4 275	4,1
4	KÖPINGS KOMMUN	2 525	2,4
5	SALA KOMMUN	2 075	2
6	HALLSTAHAMMARS KOMMUN	1 475	1,4
7	SECO TOOLS AB	1 475	1,4
8	ICA SVERIGE AB	1 425	1,4
9	FAGERSTA KOMMUN	1 375	1,3
10	ARBOGA KOMMUN	1 275	1,2
11	BOMBARDIER TRANSPORTATION SWEDEN AB	1 275	1,2
12	VOLVO POWERTRAIN AB	1 175	1,1
13	WESTINGHOUSE ELECTRIC SWEDEN AB	1 025	1
14	SURAHAMMARS KOMMUN	825	0,8
15	KUNGSÖRS KOMMUN	775	0,7
16	ATLAS COPCO SECOROC AB	725	0,7
17	RIKSPOLISSTYRELSEN	725	0,7
18	ATTENDO SVERIGE AB	675	0,6
19	GKN DRIVELINE KÖPING AB	675	0,6
20	MÄLARDALENS HÖGSKOLA	625	0,6
21	SAAB AB	625	0,6
22	SAMHALL AB	625	0,6
23	ADECCO SWEDEN AB	575	0,6
24	POSTEN MEDDELANDE AB	575	0,6
25	SANDVIK HEATING TECHNOLOGY AB	525	0,5
Totalt antal anställda för de 25 största i länet			43 175
Andel av antal anställda i länet			41,3

Källa: Statistiska centralbyrån, Företagsregistret

Figur 3 Länets största arbetsgivare 2012

Trafikrörelserna utgör en stor del av länets struktur, både på grund av mängden trafik som går genom länet varje dag, liksom de stora mängder farligt gods som transporteras på vägarna. Genom länet går fem nationella stamvägar,

E 18, E 20, Riksväg 56 ”Räta Linjen”¹¹, riksvägarna 70 och 72. En kartläggning från Räddningsverket visar att E 18 mellan Västerås och Köping är den väg i Sverige som flödet av farligt gods är som störst¹².

Länet är väl försörjt med järnvägsförbindelser. På järnvägslinjerna genom länet transporteras avsevärda mängder farligt gods.

Västerås och Köping har stora insjöhamnar med en omfattande godstrafik, varav en stor mängd är farligt gods¹³. Det rör sig framförallt om ämnen i klass 5 enligt ADR-klassificeringen¹⁴. Totalt passerar ca 140 000 ton farligt gods Västerås och Köpings hamnar. Därutöver transporteras ytterligare farligt gods till OKQ8:s anläggning i Västerås.

Västerås Flygplats har både reguljär, charter, frakt och privat trafik och hade 162 034 passagerare 2012. Flygplatsen var då Sveriges 17:e största flygplats av 46 med reguljärt trafik, räknat i antal passagerare. Flygfrakten uppgick till 5 076 ton. Flygplatsen är Sveriges 5:e största fraktflygplats efter Arlanda, Landvetter, Sturup och Örebro.

Västerås stad utgör centrum för detaljhandelns varudistribution i Mellansverige.

Länets största sjö är Mälaren som också utgör dricksvattentäkt för ca två miljoner människor i Stockholm – Mälarenregionen samtidigt som den är en viktig transportled för godstrafik. Mälaren är i vissa delar riksintresse för friluftsliv och naturvård. Avrinningsområdet för Mälaren är stort och därför föreligger viss risk för höga flöden och översvämningar. Bristen i förmågan att avbörda Mälaren är ytterligare en dimension i problematiken.

I länet finns 13 SEVESO¹⁵-anläggningar och 25 s.k. farliga verksamheter¹⁶. Dessutom finns en av Sveriges kärntekniska anläggningar i Västerås – Westinghouse Electric Sweden AB, som tillverkar bränsleelement till kärnkraftverk. Dåvarande SSI har klassat anläggningen att tillhöra hotkategori II. Beroende på vilken hotkategori en kärnteknisk anläggning har placerats i ställs olika krav på den beredskap som ska finnas i och omkring anläggningen. I hotkategori II är ägaren ansvarig för planeringen inom anläggningen medan länsstyrelsen har ansvar för att vidta skyddsåtgärder för allmänheten.

¹¹ Räta Linjen är benämningen på vägen mellan Norrköping och Gävle, vilken sedan april 2006 benämns som riksväg 56.

¹² Källa: <https://www.msb.se/sv/Forebyggande/Farligt-gods/Flodesstatistik/Vag/>

¹³ Under 2009 hanterades ca 72 000 ton farligt gods i Köpings hamn och 28 000 ton i Västerås hamn. (Källa: Mälarenhamnar AB)

¹⁴ För mer info se <https://www.msb.se/sv/Forebyggande/Farligt-gods/>

¹⁵ Anläggningar som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

¹⁶ Anläggningar som omfattas av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor 2 kap 4 §.

Under 2012 anmäldes 24 307 (våldsbrott, övriga brott mot person, skadegörelsebrott samt tillgreppsbrott (exkl. i butik)) brott i Västmanland. Antalet anmälda brott per 100 000 invånare är alltså 9 560. Detta kan jämföras med rikssnittet som ligger på 9 460 anmälda brott per 100 000 invånare. Antalet poliser per 100 000 invånare ligger, för Västmanland, exakt på rikssnittet 204¹⁷.

Foto: Västra Mälardalens kommunalförbund

¹⁷ Polisens årsredovisning 2012,
http://polisen.se/Global/www%20och%20Intrapolis/Arsredovisningar/01%20Polisen%20nationellt/Arsredov_polisens_12.pdf

3 Övergripande beskrivning av arbetsprocess och metod

Länsstyrelsens övergripande risk och sårbarhetsanalys bygger på en sammanställning av kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen har analyserat och bearbetat materialet samt gjort helhetsbedömningar innan den sammanställts. Kommunerna och Västmanlands läns landstings rapportering till länsstyrelsen följer i stort Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrift MSBFS 2010:6 och besvarar punkterna¹⁸;

”1. Ändrade förutsättningar som påverkar riskbilden eller de förmågebedömningar som gjorts enligt 6 eller 7§.

2. Genomförda och planerade åtgärder som påverkar riskbilden eller de förmågebedömningar som gjorts enligt 6 eller 7§.

3. Resultatet av genomförd uppföljning av risk- och sårbarhetsanalyser.”

Hur kommunerna valt att rapportera till länsstyrelsen skiljer sig åt vilket medför att sammanställningen innehåller en naturlig osäkerhet då materialet till viss del måste tolkas. Samtliga kommuner samt landstinget valde att redovisa svaret på punkterna i ett enskilt dokument och två kommuner redovisade även uppdaterade risk- och sårbarhetsanalyser.

De risker som legat till grund för kommunerna är inte gemensamma utan skiljer sig åt i styrka, omfattning och utbredning. Kommunerna har valt att fokusera på de hot/ risker som de bedömt som mest allvarliga och som de är mest sårbara inför. Skalan att bedöma sannolikhet och konsekvenser har inte varit ensad utan varje kommun har valt sin egen bedömningsskala och vissa har valt att dela upp konsekvenserna för exempelvis liv, egendom, miljö och produktion¹⁹. Länsstyrelsen har av denna anledning valt att inte göra någon sammanställning av sannolikhet och konsekvens. Även benämningen av riskerna skiljer sig åt och därför har länsstyrelsen i år valt att utgå från de 27 risker som MSB tagit fram i den nationella riskidentifieringen²⁰.

Sveriges första nationella riskbedömning är en fördjupning och vidareutveckling av den riskbedömning som genomfördes 2011. Den utgår från kommuners, landstings, länsstyrelsers och andra myndigheters arbete.

Länsstyrelsen har valt att redogöra för länets förmåga gällande dessa 27 risker. Länsstyrelsen har använt de nivåer för bedömning som beskrivs i MSBFS 2010:7. Förmågan har bedömts på nivåerna god, i huvudsak god, men har vissa brister, viss förmåga, men den är bristfällig, ingen eller mycket bristfällig förmåga.

¹⁸ MSBFS 2010:6 8§

¹⁹ För exakta beskrivningar av vilken metod och vilka bedömningsskalor som använts hänvisas till kommunernas resp analyser, LST:s d.n.r 451-5128-2012

²⁰ Källa: Risker och förmågor 2012, publ. nr MSB545

Följande bedömningsnivåer ska användas vid en samlad bedömning av var och en av de båda delförmågorna krishanteringsförmåga och förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar.

Nivå	Beskrivning av förmåga
1	Förmågan är god
2	Förmågan är i huvudsak god, men har vissa brister
3	Det finns en viss förmåga, men den är bristfällig
4	Det finns ingen eller mycket bristfällig förmåga

Länsstyrelsen har också noterat när underlag finns men ej varit tillräckligt för bedömning samt när underlag för bedömning helt saknas. Det kan exempelvis röra sig om att ett fåtal av kommunerna eller landstinget analyserat risken men att majoriteten av aktörerna ej gjort analys av specifik risk.

Årets förmågebedömning har tagits fram genom olika processer. De delar som gäller myndighetens egen förmåga har länsstyrelsens funktion för samhällsskydd och beredskap sammanställt.

Kommunerna och landstinget har gemensamt tagit fram övriga uppgifter, gällande störningar i GNSS, till förmågebedömningen. Detta arbete gjordes i form av en workshop under våren 2013 och en workshop under hösten 2013. Ett samarbete med Stockholms och Uppsala län samt flera centrala myndigheter har även bidragit till resultatet av förmågebedömningen.

De delar som beskriver länets generella förmåga bygger på de uppgifter som kommuner och landstinget lämnat i årsuppföljning samt i förmågebedömning för 2013 samt på länsstyrelsens kunskap om kommunerna.

Kommunerna och landstinget har på initiativ av Länsstyrelsen påbörjat en process med att värdera tidigare identifierade risker utifrån ett klimatperspektiv samt att markera på kartor med hjälp av GIS var berörda samhällsviktiga verksamheter är lokaliserade. Detta arbete har visat sig kräva mer stöd och vägledning från Länsstyrelsen än vad som först antogs. Av den anledningen har därför en förfrågan gått ut till kommunernas beredskapssamordnare om intresse för kompetenssatsning på området i regi av Länsstyrelsen. Det är Länsstyrelsens ambition att arbetet med klimatperspektiv i risk- och sårbarhetsanalysen ska pågå ett antal år framöver och att detta sedan ska leda till att klimatperspektivet kommer att ses som en naturlig del av risk- och sårbarhetsanalysen. Länsstyrelsen Västmanland har uppdragit åt SMHI att ta fram en klimatanalys för länet²¹ och åt SGI att ta fram en översiktlig sårbarhetsanalys med fokus på naturolyckor för

²¹ Rapport Nr 2012-10 Klimatanalys för Västmanlands län

Västmanlands län. Länsstyrelsen har dessutom låtit genomföra en fördjupad översvämningskartering av Arbogaån i anslutning till Arboga tätort. Med utgångspunkt från denna har ett heldagsseminarium hållits på plats med genomgång och diskussion kring resultaten – även på principiell nivå då till exempel ansvarsfrågor väckts.

Arbetet med identifiering av samhällsviktig verksamhet, som är lokaliserade på platser där risk för ras, skred eller översvämning föreligger, pågår och beräknas slutföras under första halvåret av 2014.

4 Övergripande beskrivning av identifierad samhällsviktig verksamhet inom länsstyrelsens ansvarsområde

4.1 Samhällsviktig verksamhet

I arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser ingår att identifiera sådan verksamhet som är nödvändig för att samhället ska fungera. Här görs skillnad på verksamhet som är samhällsviktig ur ett allmänt perspektiv och sådan verksamhet som är samhällsviktig ur ett krisberedskapsperspektiv. Det som kännetecknar det sistnämnda är de verksamheter som uppfyller det ena eller båda av följande villkor:

- Ett bortfall eller en svår störning i verksamheten kan ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad allvarlig kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.

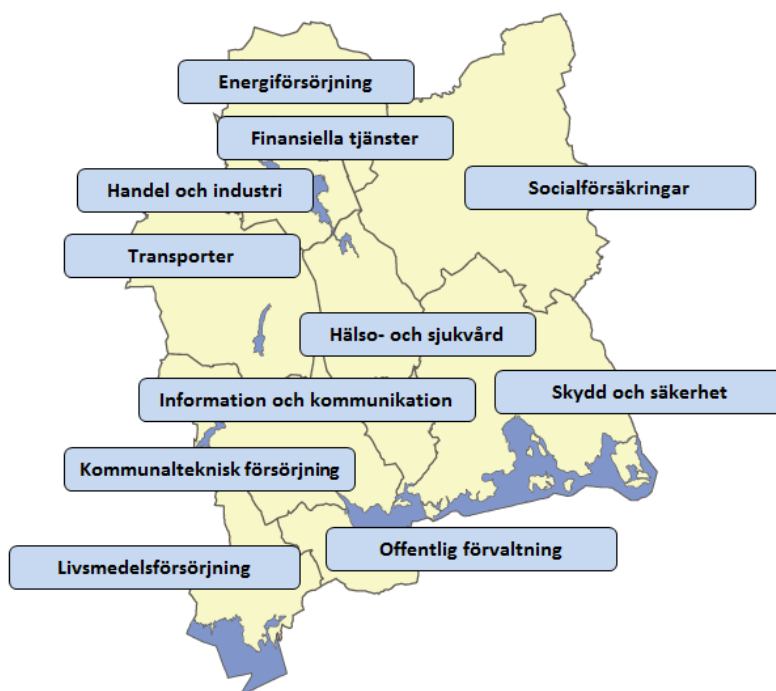
De samhällssektorer inom vilka samhällsviktig verksamhet bedrivs beskrivs övergripande nedan. Dessa gäller generellt för de flesta kommuner i länet.

Samhällssektorer	Samhällsviktig verksamhet
Energiförsörjning	Produktion och distribution av el, fjärrvärme, fossila bränslen och drivmedel.
Finansiella tjänster	Betalningsförmedling, tillgång på kontanter, privata försäkringstjänster och värdepappershandel.
Handel och industri	Detaljhandel, IT-drift och IT-service, bygg- och entreprenadverksamhet, bevaknings- och säkerhetsverksamhet samt tillverkningsindustri.
Hälso- och sjukvård samt omsorg	Akutsjukhus, primärvård, psykiatri, läkemedelsförsörjning, smittskydd samt omsorg av barn, funktionshindrade samt äldre.
Information och kommunikation	Teletjänster, Internet, radio- och TV-utsändningar, distribution av post, produktion och distribution av dagstidningar samt radio och TV.
Kommunalteknisk försörjning	Dricksvattenförsörjning, hantering av avlopp, renhållning, samlingsplatser, sophantering samt väghållning.

Livsmedel	Jordbruk samt tillverkning, distribution och kontroll av livsmedel.
Offentlig förvaltning	Regional ledning och lokal ledning, tillsyns- och tillståndsverksamhet, expert- och analysverksamhet, indikerings- och laboratorieverksamhet, utbildningstjänster samt begravningsverksamhet.
- ledningsfunktionen - stödfunktioner - tjänsteproduktion	
Skydd och säkerhet	Räddningstjänst, polis, domstolar, kriminalvård och SOS Alarm samt tullkontroll
Socialförsäkringar	Försäkringskassan
Transporter	Väg-, järnväg, sjö- och flygtransporter samt förvaltning av transportstruktur.

I arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen, pandemisk influensa som gjordes under 2009, uppdaterade länsstyrelsen den kartläggning av länets samhällsviktiga verksamheter som fanns sedan tidigare.

Utifrån arbetet 2011 med Styrel har samhällsviktiga verksamheter identifierats på detaljnivå. Den sammanställning över verksamheter som kommunerna har identifierat i och med Styrel är belagd med sekretess enligt (OSL 2009:400) 15 kap 2 §.

4.1.1 Länsstyrelsen

Myndighetens verksamhet räknas som samhällsviktig ur ett krisberedskapsperspektiv i de fall där myndigheten har specifika uppgifter eller befogenheter som verkar förebyggande för uppkomsten av olika större kriser i samhället. Exempel på sådana uppgifter och befogenheter är utfärdandet av föreskrifter eller utövandet av tillsyn. Länsstyrelsens tillsyn av exempelvis SEVESO-anläggningar och räddningstjänster skulle kunna falla under denna beskrivning. Även ledningsfunktionen samt TiB-, val-, lön-, djurskydd- samt diariefunktionen räknas som samhällsviktiga verksamheter på myndigheten.

Foto: Länsstyrelsen Västmanland

5 Identifierade och värderade hot, risker och sårbarheter samt kritiska beroenden inom länsstyrelsens ansvarsområde

Efter närmare granskning av det material som länets aktörer har rapporterat in med avseende på frågeställningarna som framgår av MSBFS 2010:6 samt efter kommun och landstingsuppföljning under hösten 2012, är det tydligt att samtliga aktörer framgångsrikt arbetat med att förbättra krisberedskapen i länet. Här nedan redovisas de förändringar som genomförts under året samt länsstyrelsens bedömning av förmågan utifrån de bedömningsnivåer som anges i MSBFS 2010:7. Ifall en risk inte har bedömts utifrån bedömningsnivåerna anser länsstyrelsen att risken inte är tillräckligt utredd för att kunna ge ett rättvist svar.

5.1 Pandemi/Smittsamma sjukdomar

Av tidigare års inlämnade risk- och sårbarhetsanalyser framgår att krishanteringsförmågan anses **god** utifrån erfarenheterna från arbetet med pandemin 2009 och 2010. Eftersom inget ytterligare arbete har genomförts under senare år anser länsstyrelsen att förmågan från tidigare kvarstår.

5.2 Kärnkraftsolycka

Riskerna med kärnkraftsolycka beskrevs i 2010 års förmågebedömning. Av 2011 års förmågebedömning framgick att krishanteringsförmågan bedömdes som god med viss brist och förmågan i samhällsviktig verksamhet att motstå störningen bedömdes som bristfällig.

Brister och problemområden i de delar som redan identifierats i 2011 års förmågebedömning har omhändertagits i övning OMFALL på så sätt att själva huvudsyftet med övning OMFALL har varit att mäta den gemensamma förmågan att hantera och leda en kärnteknisk olycka. Det som därav framkommit avseende brister och problemområden redovisas särskilt i slutrapporten för övning OMFALL. Målsättningen är att gemensamt hantera och åtgärda brister och problemområden som är gemensamma problem. Målsättningen är också att varje enskild organisation hanterar de brister och problemområden som är specifika för varje organisation. Även detta redovisas i slutrapporten.

Länsstyrelsens beredskapsplan för hantering av olycka på Westinghouse kommer att uppdateras och delar av de föreslagna åtgärderna har redan implementerats i respektive verksamhet. Se vidare; Utvärderingsrapport Omfall, bilaga 2.

Länsstyrelsen bedömer länets totala krishanteringsförmåga gällande olyckor med nukleära och radiologiska ämnen bedöms som **i huvudsak god, men har vissa brister**. Länets förmåga har höjts som en följd av åtgärder som gjorts i samband med övning Omfall.

5.3 Störningar i transporter

Risken med störningar i transporter är en ny risk i nationella risk- och förmågebedömningen. Risken har därför inte analyserats. **Underlag för bedömning saknas.**

5.4 Störningar i elektroniska kommunikationer

Samtliga kommuner i länet är anslutna till RAKEL. Risken med störningar i elektroniska kommunikationer har därför minskat. Tillgången till RAKEL medför också att möjligheten för kommunledningarna att samverka kring en störning ökat väsentligt.

Flera av länets kommuner har upphandlat gemensamma lösningar gällande telefoni. Det medför ökad driftsäkerhet genom att växelfunktioner, med möjlighet till överbelastning, finns i flera kommuner. Detta bidrar till möjlighet att samverka kring en eventuell störning i elektriska kommunikationer. Länsstyrelsen noterar även att Landstinget Västmanland är väl införstådda med riskerna med brister i elektroniska kommunikationer och att landstinget arbetar aktivt med dessa frågor.

I tidigare analyser framgick att förmågan att hantera el/tele eller IT-avbrott i länet ansågs vara i huvudsak god men har vissa brister samt att det fanns ett antal brister som måste åtgärdas innan förmågan kan anses vara god. Förmågan har alltså ökat under 2013 och bedöms som **god**.

5.5 Störningar i elförsörjningen

Denna risk analyserades i risk- och sårbarhetsanalysen för Västmanlands län 2011 där det framgår att länsstyrelsen anser att det som avgör konsekvensernas storlek beror på hur länge elavbrottet består. Reservkraftsläget har sedan dess förbättrats i länet, men i ett längre perspektiv skulle den fortfarande vara otillräcklig. Bränsletillgången är, såsom noterats de senaste två åren, fortsatt avgörande för konsekvenserna. Länet är, och förväntas vara under en längre tid, starkt beroende av bränsletillgången.

Flera av länets kommuner har gjort större åtgärder för att ytterligare öka förmågan att hantera ett elbortfall. I Köping, Arboga och Kungsör har ett antal äldre nätstationer bytts ut. I flera kommuner har luftledningar ersatts med jordkablar. Arbetet med att lägga jordkabel fortgår även under 2014.

Länsstyrelsen bedömning är att åtgärderna som vidtagits i länet påverkar riskbilden i viss utsträckning. Utökad reservkraft och förbättrad driftsäkerhet genom förnyelse och ombyggnad av mottagningsstation och markläggning av kabel. Länsstyrelsen bedömer att arbetet med Styrel har bidragit till den ökade förmågan. I samband med Styrel analyserade kommunerna samhällsviktig verksamhet. Länets beroende av bränsle för drift av reservkraftverk och att störningar i energiförsörjningen kan få stora konsekvenser för samhället vilket medför att Länsstyrelsen i Västmanland bedömer att **förmågan är i huvudsak god, men har vissa brister.**

5.6 Störningar i drivmedelsförsörjningen

Det är tydligt att kommunerna ser allvarligt på frågor som rör drivmedelsförsörjning och att arbete pågår. Dock kvarstår svårigheter med bränsleplanering. Även avtalsskrivandet med näringslivet om prioritering av bränsle behöver utredas ytterligare.

Störningar i drivmedelsförsörjningen bör ses som ett nationellt problem och inte enbart ett regionalt. Risken med störningar i drivmedelsförsörjningen är en ny risk i nationella risk- och förmågebedömningen. Risken har därför inte analyserats. **Underlag för bedömning saknas.**

5.7 Stöld av/oriktig information

Risken med stöld av/oriktig information är en ny risk i nationella risk- och förmågebedömningen. Risken har därför inte analyserats. **Underlag för bedömning saknas.**

5.8 Dammbrott

I Sala kommun är dammsystemet i gruvan föremål för en särskild översyn. Kommunen arbetar med att ta fram ett samlat förslag med tekniska åtgärder, en tidsplan och kostnads kalkyl för att säkra dammvallarna i gruvans vattensystem

norr om Sala för att minimera risken för dammbrott. Med två undantag är de kraftverksdammar som finns i länet av mindre storlek och återfinns i RIDAS klass 3. Konsekvenserna av ett eventuellt dammbrott får anses som små. Samtliga dammar har en aktuell beredskapsplan. Förmågan att hantera dammbrott är inte utredd men är ett önskemål från Älvsamordningsgruppen att fördjupa sig i. Sala kommun har deltagit i dammbrottsplanering i Dalälven. Arbetet har hållits samman av Länsstyrelsen Dalarna. Materielet är sekretessbelagt.

Eftersom konsekvenserna av ett dammbrott i Västmanland anses små samt att samtliga dammar har aktuell beredskapsplan bedöms förmågan vara **i huvudsak god, men har vissa brister**. Bristerna består mestadels av att kännedomen om beredskapsplanerna är liten hos övriga aktörer i länet.

5.9 Isstorm

Scenariot isstorm har under flera år analyserats på olika nivåer i länet. Risken har många likheter med storm även om konsekvenserna bedöms bli allvarigare och mer långvariga.

Trots tidigare arbeten finns inget underlag som kan anses vara tillräckligt för att bedöma hela länets förmåga. **Underlag för bedömning saknas.**

5.10 Social oro med våldsinslag

Under året noterades att Västerås kommun har haft social oro i mindre omfattning i några stadsdelar. Även Västra Mälardalen har sett tydliga tendenser till social oro.

Det finns risk för att en ekonomisk kris medför ökad social oro och risk för instabilitet i länet såsom det gjorts i många andra länder de senaste åren. Länsstyrelsen har inte fått in tillräckligt med underlag för att göra en bedömning av länets förmåga att hantera ett hot av detta slag.

Under 2014 kommer social oro vara ett prioriterat område inom U-Sam. Länsstyrelsen har tillsammans med övriga aktörer i U-Sam kommit fram till arbetsformer kring social oro som ska resultera i att social oro/sociala risker finns med i alla kommuners samt länets risk- och sårbarhetsanalyser i framtiden.

Eftersom varken kommunerna eller landstinget har valt att i större utsträckning analysera risker under rubriken social oro ingår här istället det som har analyserats gällande våld i publika miljöer.

Länsstyrelsens bedömning är att **det finns en viss förmåga, men den är bristfällig.**

5.11 Skolskjutning

Skolskjutning finns med som en del i 2014-års arbete med social oro.

Västerås Stad har tidigare tagit fram en film som använts för utbildning av pedagogisk personal gällande skolskjutning. Flera andra kommuner i länet har under 2013 använt filmen i utbildningssyfte.

Risken med skolskjutning är en ny risk i nationella risk- och förmågebedömningen. Risken har därför inte analyserats. **Underlag för bedömning saknas.**

5.12 Terrorhandling

Det som är avgörande för förmågan är som vanligt konsekvensernas omfattning. Terrorhandling finns med som en aspekt i 2014-års arbete med social oro.

Risken har därför inte analyserats. **Underlag för bedömning saknas.**

5.13 Förorenat vatten – kemiska ämnen

Konsekvenserna av ett oljeutsläpp blir störst om det inträffar i Mälaren eller i ett vattendrag som medför oljespridning i Mälaren. Särskilt berörda kommuner som ligger vid Mälaren är; Arboga, Kungsör, Köping, Västerås och Hallstahammar.

Kommunerna i Södermanland och Västmanland som har Mälarkust har fortsatt med arbetet kring oljeskyddsplanering i Mälaren och kommunala planer för detta beräknas antas sent 2013 eller 2014. Arbetet görs till viss del gemensamt för att ha samma struktur och upplägg på planerna för att det vid en skarp händelse ska vara enklare för alla inblandade. Länsstyrelsen i Västmanland ska hålla ihop en länsgemensam plan mellan fyra län för att få till samverkansdelar, ledning, samband och information. Den digitala miljöatlasen för Mälaren ska revideras men formerna för hur detta ska gå till är i skrivande stund oklart.

Förutom utsläppets storlek är det som avgör konsekvenserna storleken på resurserna som kan sättas in och uthålligheten hos dessa.

Köpings kommun har lyft frågan om transport av farligt gods med ansvariga myndigheter. Målsättningen är att E18 mellan Köping och Västjädra trafikplats i Västerås ska byggas om till motorväg. Härigenom löses problemet med omledningstrafiken som idag passerar bostadsområden i Köpings tätort när E18 är avstängd. Länsstyrelserna i Sverige rekommenderar att farligt godstransporterna följer vissa leder. En kartläggning från Räddningsverket²² visar att E 18 mellan Västerås och Köping är den väg i Sverige som flödet av farligt gods är som störst. I länet pågår ett arbete med vägledning av farligt godsleder och att skapa uppställningsplatser för farligt gods. Länsstyrelsen ansåg 2011 att en bedömning av förmågan att hantera en farligt gods-olycka är svår att svara på. Det som är avgörande är hur stor olyckan blir.

Under 2013 inträffade bl.a. en olycka med farligt gods utanför Köping. En lastbil med 40 ton ammoniumnitrat körde av E18 och två närliggande bostadsområden evakuerades på grund av explosionsrisken. E18 var avstängd under flera timmar. Olyckan hanterades i huvudsak av räddningstjänsten.

Foto: Västra Mälardalens Kommunalförbund

Det är tydligt att kommunerna ser allvarligt på frågor som rör dricksvattenförsörjning och att arbete pågår. Ett antal kommuner har antagit nödvattenplan, vilket förbättrar möjligheten att hantera ett längre vattenavbrott.

Kungsörs kommun har utbildat samtlig VA-personal som har beredskap i hantering av de vattentankar (Combo Aqua) som VAKA lånar ut till kommuner vid behov.

Arboga har förbättrat skalskyddet samt uppgraderat reservkraftförsörjningen på sitt vattenverk.

²² Räddningsverket, Kartläggning av farligt godstransporter, 2006

Även Hallstahammar har förstärkt sitt skalskydd inom VA-verksamheten.

Arboga och Kungsör har inlett ett arbete för att ta fram rutiner för hantering av händelser kring dricksvattenförsörjningen.

Köpings kommun har ökat sin förmåga att hantera vattenförsörjningen vid elbortfall genom att ett vattenverk har försetts med dubbla elserviser. Vid kommunens reservvattentäkt har en ny pump installerats.

Skinnskattebergs kommun har ökat sin robusthet gällande vattenavbrott genom att de driftsatt ytterligare en vattentäkt.

Se förra årets förmågebedömning för vidare information kring dricksvattenförsörjning.

Det finns ett nätverk där länets vattenproducenter ingår.

Förmågan att samverka är god. Beroende på hur stor del av länets vattentillgång som förorenats anses förmågan vara **i huvudsak god, men har vissa brister**.

5.14 Förorenat dricksvatten – biologisk kontaminering

Ingen separat analys av biologisk kontaminering har genomförts. Se ovanstående analys angående förorenat dricksvatten på grund av kemiskt utsläpp.

Innehållet i kommunernas nödvattenplaner skiljer sig inte i stort beroende på om dricksvattnet förorenats av kemikalier eller utsatts för biologisk kontaminering. Stora delar av analysen av kemisk förorening gäller även vid biologisk kontaminering.

Förmågan anses därför inte vara annorlunda än vid kemisk förorening. Förmågan anses därför vara **i huvudsak god, men har vissa brister**.

5.15 Solstorm

Risken med solstorm har endast kommenterats av två kommuner. Konsekvenserna förväntas bli likvärdiga med risken för störningar i elförsörjningen men även för elektroniska kommunikationer. Länsstyrelsens bedömning är att det i första hand bör vara en fråga för länets el- och teleleverantörer att lösa problemet ifall det uppstår. Länets förmåga att hantera situationen beror på dess varaktighet och förmågan att upprätthålla samhällsviktig verksamhet med hjälp av reservkraft. **Underlag finns, men är otillräckligt för att göra en regional bedömning.**

5.16 Värmebölja

Risken för värmebölja behandlades inte i 2011 års risk- och sårbarhetsanalys för Västmanlands län. Risken har endast blivit ytligt berörd av länets kommuner och landsting. Hallstahammars och Surahammars kommun har genomfört ett gemensamt krishanteringsråd där temat var Värmebölja. Två av syftena med krishanteringsrådet var att identifiera brister i förmågan att hantera värmebölja samt att identifiera samverkansbehov mellan kommunerna. Under 2013 utarbetade SMHI en möjlighet för kommunerna att få varning om värmebölja. Samtliga kommuner har framtagit rutiner för hur en sådan varning ska nå kommunerna.

En av de främsta riskerna med värmebölja är hemtjänst som sköts av externa aktörer och hur vattenförsörjningen till äldre eller sjuka genom dessa ska genomföras på ett tillfredsställande sätt. Länsstyrelsen bedömer att förmågan att hantera värmebölja är **i huvudsak god, men har vissa brister.**

5.17 Storm

Risken med storm bedömdes inte i förra årets analys. Konsekvenserna av en storm resulterar till stor del i störningar i transporter, elektroniska kommunikationer, elförsörjning och störningar i kommunalteknisk förvaltning.

Eventuella konsekvenser av storm behandlas i flertalet av kommunernas RSA.

Länsstyrelsen gör en bedömning att förmågan att hantera konsekvenserna är **i huvudsak god, men att den har vissa brister.**

5.18 Svaveldimma

Risken med svaveldimma är en ny risk i nationella risk- och förmågebedömningen. Risken har därför inte analyserats. **Underlag för regional bedömning saknas.**

5.19 Epizooti

Länsstyrelsen har enligt Länsstyrelseinstruktionen 4 § 3 p ansvar att leda och samordna åtgärder mot allvarliga smittsamma djursjukdomar (epizooti) och i

förekommande fall risk för smittspridning av motsvarande karaktär mellan människa och djur (zoonos).

Epizootier, till exempel blåtunga samt mul- och klövsjuka, kan få stora konsekvenser för djur och djurhållning.

I arbetet med förebyggande av och hantering vid epizootier kan Länsstyrelsen samarbeta med smittskyddsläkare, Statens smittskyddsinstitut, Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, fältverksamma veterinärer och länets kommuner. Länet har en aktuell epizootiplan.

Länsstyrelsen gör bedömningen att förmågan är **god**.

5.20 Brand i särskilda objekt

Västmanlands län har många kulturbyggnader med stort historiskt, kulturellt och ekonomiskt värde. Flera stadsmiljöer, bland annat Arboga och Sala består till stor del av träbebyggelse. Utöver dessa kulturmiljöer finns i länet 13 Sevesoanläggningar som räknas som riskobjekt gällande brand.

Beroende på vilken typ av byggnad som drabbas kan konsekvenserna bli stora. Räddningstjänstens förmåga att hantera en brand i byggnad bedöms såsom förra året vara **god**.

5.21 Fartygskollision

Till viss del hanteras risken med fartygskollision inom oljeskyddsprojektet som beräknas slutföras under 2014.

Risken med fartygskollision är en ny risk i nationella risk- och förmågebedömningen. Risken har därför inte analyserats. **Underlag för bedömning saknas.**

5.22 Översvämning av vattendrag

Den klimatanalys som SMHI har utfört för Västmanlands län²³ och som sträcker sig fram till år 2100 visar en successiv ökning av årsmedeltemperaturen där temperaturuppgången är mest framträdande för vintern. Det framgår även att

²³ Rapport Nr 2012-10 Klimatanalys för Västmanlands län

årsmedelnederbörden ökar med ca 20 % till seklets slut och att den tydligaste nederbördsökningen förväntas ske under vintern. Bedömningen är att kraftiga regn beräknas öka och att vattenföringens variation under året förändras mot högre höst-vinterflöde och lägre vårfloed. Dessutom förväntas lågvattenperioden bli längre och med lägre flöden. När det gäller 100-års-flöden så förväntas detta minska något för Arbogaån, Hedströmmen, Kolbäcksån, Sagån och Köpingsån i jämförelse med referensperioden 1964-1992. Svartåns 100-årsflöde ser dock ut att bli i stort sett oförändrat under stora delar av seklet.

Länets kommuner och landstinget är väl medvetna om riskerna med översvämning och det är tydligt att mycket görs. Särskilt viktiga åtgärder som genomförts under året är kartering av Arbogaån samt förstärkning av delar av Arbogaån. I Arboga har även åtgärder gjorts för att förbättra flödet under Herrgårdsbron.

I förra årets risk- och sårbarhetsanalys för Västmanlands län framgick att förmågan att hantera en översvämning är i huvudsak god utifrån organisatoriska förutsättningar. Det fastställdes även att en översvämning inte kommer att gå obemärkt förbi men att hanteringen dock kan underlättas tack vare upparbetade nätverk. De fysiska förutsättningarna att hantera en översvämning bedömdes dock vara bristfällig. Länsstyrelsens bedömning är att förmågan från föregående år kvarstår, trots de förbättringar som gjorts. Förmågan bedöms vara **i huvudsak god, men har vissa brister.**

5.23 Ras och skred

I länet är det främst Arbogas, Köpings och Hallstahammars kommun som arbetar med och har en påtaglig ras och skredrisk. Under 2012 gjorde SGI, efter förfrågan från Köpings kommun, genomfört en översiktlig stabilitetskartering för området kring Köpingsån, Valstaån och Kölstaån. Karteringen visar på ett antal områden där stabiliteten bedöms vara otillfredsställande och rekommendationen från SGI är att kommunen går vidare med en mer detaljerad geoteknisk undersökning.

Hallstahammars kommun rapporterade under 2012 in att det finns ett område med viss skredrisk vid Kolbäcksån som ligger i anslutning till en deponi som innehåller stora mängder farligt avfall.

Ett ras eller skred skulle ha viss inverkan för befolkningen, inte minst skulle informationsbehovet vara stort. Beroende på var ett skred eller ras inträffar finns risk för att samhällsfunktioner skadas.

Arboga kommun arbetar med att ta fram stabilitetskarteringar för delar av Arbogaån. Flera ras längs ån har skett under de senaste åren och vissa åtgärder har genomförts för att förstärka åkanten. Ytterligare åtgärder är under utredning.

Foto: Ras vid kyrkogård, Arboga kommun

Såsom förra året är det länsstyrelsens bedömning att länets förmåga att hantera ett ras och skred är **i huvudsak god, men har vissa brister**.

Se vidare **bilaga 3**.

5.24 Störningar i livsmedelsförsörjningen

Det är tydligt att kommunerna ser allvarligt på frågor som rör livsmedelsförsörjningen vilket förbättrar möjligheten att hantera störningar. Några av länets kommuner har analyserat störningar i livsmedelsförsörjningen. Risken bör även ses som ett nationellt problem.

Länsstyrelsens bedömning är att det finns en **viss förmåga, men att den är bristfällig**.

5.25 Kemikaliespridning via bomb

Risken med kemikaliespridning via bomb är en ny risk i nationella risk- och förmågebedömningen. Risken har därför inte analyserats. **Underlag för bedömning saknas**.

5.26 Rymdskrot

Risken har beröringspunkter i årets förmågebedömning. Rymdskrot som en risk gällande GNSS är dock bara en ytterst liten del av förmågebedömningen.

Risken med rymdskrot är en ny risk i nationella risk- och förmågebedömningen. Risken har därför inte analyserats. **Underlag för bedömning saknas.**

5.27 Väpnat angrepp

Länsstyrelsen har sökt 2:4-projekt för 2014-2015 för att arbeta med civil-militär samverkan och civilt försvar. Projektet ska drivas i samverkan med C-, D- och I-län, inom Militärregion Mitt (MR M). Projektet syftar till att vid ingången av 2016 kunna påbörja totalförsvarsplanering inklusive arbete med väpnat angrepp.

Risken med väpnat angrepp är en ny risk i nationella risk- och förmågebedömningen. Risken har därför inte analyserats. **Underlag för bedömning saknas.**

En sammanfattning av länets identifierade risker och bedömd förmåga finns i **Tabell 2**. Tabellen visar även på vilket sätt förmågan har utvecklats under 2013.

RISK	FÖRMÅGA	UTVECKL.
5.1 Pandemi	God	
5.2 Kärnkraftsolycka	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.3 Störningar i transporter	Underlag för bedömning saknas	
5.4 Störningar i elektroniska kommunikationer	God	
5.5 Störningar i elförsörjningen	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.6 Störningar i drivmedelsförsörjningen	Underlag för bedömning saknas	
5.7 Stöld av/oriktig information	Underlag för bedömning saknas	
5.8 Dammbrott	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.9 Isstorm	Underlag för bedömning saknas	
5.10 Social oro med våldsinslag	Det finns viss förmåga, men den är bristfällig	
5.11 Skolskjutning	Underlag för bedömning saknas	
5.12 Terrorhandling	Underlag för bedömning saknas	
5.13 Förorenat dricksvatten - kemiskt utsläpp	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.14 Förorenat dricksvatten - biologisk kontaminering	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.15 Solstorm	Underlag finns, men är otillräckligt för bedömning	
5.16 Värmebölja	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.17 Storm	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.18 Svaveldimma	Underlag för bedömning saknas	
5.19 Epizooti	God	
5.20 Brand i särskilda objekt	God	
5.21 Fartygskollision	Underlag för bedömning saknas	
5.22 Översvämning av vattendrag	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.23 Ras och skred	I huvudsak god men har vissa brister	
5.24 Störningar i livsmedelsförsörjningen	Det finns en viss förmåga, men den är bristfällig	
5.25 Kemikaliespridning via bomb	Underlag för bedömning saknas	
5.26 Rymskrot	Se årets förmågebedömning	
5.27 Väpnat angrepp	Underlag för bedömning saknas	

Tabell 2 Länets identifierade risker och bedömd förmåga.

6 Övergripande beskrivning av viktiga resurser som länsstyrelsen kan disponera för att motstå allvarliga kriser och hantera extraordinära händelser

I Köping finns en nationell resurs i form av en kemcontainer som kan användas vid utsläpp av farliga ämnen. Denna är dock inte specifikt knuten att användas i det geografiska området Västmanlands län.

I och med att kärnbränslefabriken Westinghouse är belägen i Västerås, finns viss mät- och saneringsutrustning som skulle kunna användas vid kärnteknisk olycka, eller vid händelse där intensifierade mätningar kring radiak skulle behöva göras. De har även expertkunskap inom området, vilket är en viktig resurs.

I övrigt finns ingen förrådshållning av något slag i Västmanlands län. Om det skulle inträffa en stor händelse kommer U-Sams²⁴ samverkansgrupp att sammankallas och det kommer vara i det forumet som samverkan kring behov och avrop av materiella och personella resurser kommer göras, både regionalt och nationellt. Om inte alla kommuner är drabbade skulle de som inte är drabbade kunna vara behjälpliga med personal och utrustning till de drabbade. Vad exakt som skulle behövas beror av händelse och går inte att beskriva övergripande.

I länsstyrelsens organisation finns en rad expertkompetenser som skulle kunna knytas till den egna krishanteringsorganisationen eller till länets samlade krishantering om så skulle behövas. Det är exempelvis veterinärkompetens för epizooti/ pandemifrågor, juridisk kompetens, miljökompetens vid utsläpp av olika ämnen, GIS-kompetens, dricksvattenkompetens, vattenkompetens ur biologisk synvinkel och ur översvännings/ samordningsperspektiv i och med att Länsstyrelsen i Västmanland tillika är Vattenmyndighet.

MSB har förstärkningsresurser inom olika områden som kan användas när länsstyrelsens egna resurser inte räcker till. MSB har förstärkningsresurser för:

- Skogsbrand
- Översvämning
- Oljeutsläpp
- Kemikalieolyckor

Förstärkningsresurserna består främst av utrustning men inom vissa områden också personal som stöttar vid insatsen.²⁵

²⁴ I Västmanlands län finns ett avtal om samverkan för åtgärder vid krishantering, även kallat "U-Sam-avtalet". Avtalet syftar till att åstadkomma en effektiv samverkan vid krissituationer. Parterna i avtalet är samtliga kommuner i Västmanlands län, Landstinget Västmanland, Polismyndigheten, SOS Alarm AB Västmanland, Sveriges Radio Västmanland, Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund, Mälardalens Brand och Räddningstjänstförbund, Västra Mälardalens kommunalförbund och Länsstyrelsen i Västmanlands län.

²⁵ MSB:s förstärkningsresurser – Ett stöd när regionens egna resurser inte räcker till

7 Bedömning av förmågan inom Länsstyrelsens ansvarsområde att motstå och hantera identifierade hot och risker

7.1 Länsstyrelsens interna förmåga

Länsstyrelsens krishanteringsorganisation är under omstrukturering. I samband med övning Omfall, i maj 2013, övades informationsfunktionen samt TiB i en övning med scenario kärnteknisk olycka. Det var en övning i U-Sams regi där de flesta av U-Sams parter deltog. Länsstyrelsens eget syfte var att öva sin roll utifrån uppdraget att agera räddningsledare samt att pröva beredskapsplanen för Westinghouse. I ramen för övningen utbildades och övades ett stort antal aktörer i länet. Länsstyrelsen övades även i form av att en samverkansstab hanterade ett kärnteknisk olycka under en heldag. I samband med övning Omfall övades även samordning av information till allmänhet och media. För mer information - se bilaga 1 förmågebedömning, under ”Myndighetens egen förmåga”

Länsstyrelsens TiB samt funktionen för Samhällsskydd och beredskap bedriver dagligen omvärldsbevakning. Detta bidrar till möjligheten att snabbt upptäcka risker och hot.

7.2 Kommunerna och beredskapssamordnarna

Beredskapssamordnarna i kommunerna och landstinget träffas på initiativ av länsstyrelsen ca tre gånger/år. Man träffas även i andra sammanhang, t ex i arbetsgruppen för risk- och sårbarhetsanalyser och i Älvsamordningsgruppen. Sedan 2009 har också länsstyrelsen telefonkonferens med beredskapssamordnarna en gång/mån. Effekten av telefonkonferenserna är att det kontinuerligt delas aktuell information mellan organisationerna och kan i ett tidigt skede förebygga och förhindra en hotande kris.

7.3 U-Sam och regionalt krishanteringsråd

Sedan 2005 finns ett regionalt krishanteringsnätverk, U-Sam - Samverkansavtal i Västmanlands län. I U-Sam ingår länets samtliga kommuner, landstinget, Polismyndigheten, SOS Alarm, räddningstjänstförbunden och Sveriges Radio Västmanland. Länsstyrelsen är sammankallande och innehar ordförandeskapet. En arbetsgrupp från avtalsparterna träffas minst fyra gånger per år för att diskutera samverkan och för att upprätta rutiner kring samverkan. Ett stormöte arrangeras en gång per år där de ingående organisationernas TiB/motsvarande träffas.

Huvudsyftet för U-Sam är att vara en plattform för samordning av insatser och av information till media och allmänheten samt för att upprätta en gemensam lägesbild vid inträffad händelse.

Till U-Sam finns även ett utökat krishanteringsråd där de verksamheter som utpekats som samhällsviktiga för länet ingår. Krishanteringsrådet träffas en gång per år.

7.4 Rakel

Rakel finns hos samtliga blåljusmyndigheter samt samtliga kommunledningarna i länet. En handhavandeutbildning för kommunerna har genomförts. När det gäller elbranschen så har de större nätägarna i länet infört Rakel.

En regional sambandsanalys är under framtagande.

7.5 Information och WIS

Ett regionalt krisinformatörsnätverk bildades 2009 på initiativ av länsstyrelsen. I nätverket deltar informatörer från respektive kommun i länet, samt representanter från landstinget, länsstyrelsen, polisen, Trafikverket, ett räddningsförbund och från Västmanlands kommuner och landsting (VKL). Syftet med nätverket är att utveckla en struktur för informationsdelning och lägesrapportering, vid behov kunna stödja och hjälpa varandra i en krissituation samt att bidra med kompetensutveckling för länets informatörer. Nätverket har hittills träffats ca sex gånger per år med varierande teman såsom juridik och etik, sociala medier, krisinformationsplaner, studiebesök på SOS, polisen, räddningstjänsten etc.

För närvarande, är förutom länsstyrelsen, alla kommuner i länet, räddningstjänstförbunden samt Polismyndigheten i Västmanlands län och Landstinget i Västmanland, anslutna till WIS.

7.6 Bedömning av länets förmåga

Utifrån ovan beskrivna parametrar i kapitlet samt redovisning i kapitel fem gör länsstyrelsen bedömningen att länets förmåga att hantera en extraordinär händelse är **god, men har vissa brister** (nivå 2). Ramar och planer finns i länet men alla risker och sårbarheter är inte analyserade eller övade. Även om länsstyrelsens bedömning av länets förmåga är densamma som 2012 har det skett en utveckling och förändring i länet till det bättre, men inte tillräcklig för att länsstyrelsen ska anse att länets förmåga är god (nivå 1). Brister som kvarstår är att alla samhällsviktiga verksamheter inte är övade. Det återstår även arbete med att utveckla risk- och sårbarhetsanalyserna. Kommunerna har kommit olika långt med att planera och vidta åtgärder utifrån identifiering av hot, risker och sårbarheter.

För specifik förmåga att hantera de risker som identifierats, se kap. 5.

8 Särskild förmågebedömning enligt förutsättningar som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap beslutar

Årets förmågebedömning avser störningar i GNSS (Global Navigation Satellite System) och framgår av bilaga 1.

9 Planerade och genomförda åtgärder, samt en bedömning av behov av ytterligare åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat

9.1 Genomförda och pågående åtgärder

I förra årets risk- och sårbarhetsanalys identifierades följande förbättringsområden;

- Oljeskydd
- Farligt gods
- Skyfall
- Värmebölja
- Kritiska beroenden
- Höjd beredskap
- Inkludering av näringslivet i risk- och sårbarhetsarbetet
- Utvecklad metod för länsgemensamma risk- och sårbarhetsanalyser
- Övning Omfall

Utöver dessa områden har arbete även skett inom;

- Kontinuitetsplanering
- Bränsleförörjning
- Social oro

9.1.1 Oljeskydd

Konsekvenserna av ett oljeutsläpp blir störst om det inträffar i Mälaren eller i ett vattendrag som medför oljespridning i Mälaren. Särskilt berörda kommuner som ligger vid Mälaren är; Arboga, Kungsör, Köping, Västerås och Hallstahammar.

Kommunerna i Södermanland och Västmanland som har Mälarkust har fortsatt med arbetet kring oljeskyddsplanering i Mälaren och kommunala planer för detta beräknas antas sent 2013 eller 2014. Arbetet görs till viss del gemensamt för att ha samma struktur och upplägg på planerna för att det vid en skarp händelse ska vara enklare för alla inblandade. Länsstyrelsen i Västmanland ska hålla ihop en länsgemensam plan mellan fyra län för att få till samverkansdelar, ledning, samband och information.

Se vidare 5.13.

9.1.2 Farligt gods

Köpings kommun har lyft frågan om transport av farligt gods med ansvariga myndigheter. Målsättningen är att E18 mellan Köping och Västjädra trafikplats i Västerås ska byggas om till motorväg. Härigenom löses problemet med omledningstrafiken som idag passerar bostadsområden i Köpings tätort när E18 är avstängd. Länsstyrelserna i Sverige rekommenderar att farligt godstransporterna följer vissa leder. En kartläggning från Räddningsverket²⁶ visar att E 18 mellan Västerås och Köping är den väg i Sverige som flödet av farligt gods är som störst.

Se vidare 5.13.

9.1.3 Skyfall

Skyfall berörs inte tillräckligt i kommunernas och landstingets risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen ser därför att detta är ett område som bör utvecklas eftersom stora nederbördsmängder kan medföra lokala översvämningar, särskilt i områden med stor andel hårda ytor.

Konsekvensbeskrivning samt inventering av åtgärder inför skyfall är en del av det klimatanpassningsarbete som pågår i kommunerna.

9.1.4 Värmebölja

Kunskapen om värmebölja är bristfällig och Länsstyrelsen Västmanland anser att detta är något som bör åtgärdas. Länsstyrelsen Västmanland anordnade därför en workshop den 1 oktober 2012. Ett av ämnena under dagen var värmebölja. Länsstyrelsen Västmanland närvarade också vid en workshop den 19 november 2012 som anordnas av Länsstyrelsen Örebro och Totalförsvarets forskningsinstitut. Workshopen genomfördes på uppdrag av MSB i syfte att öka kunskapen om konsekvenserna av en allvarlig värmebölja för olika typer av verksamheter.

Några av länets kommuner har tagit fram en informationsfolder till allmänheten som beskriver riskerna med värmebölja. Foldern beskriver även vilka åtgärder individen kan vidta för att mildra konsekvenserna av värmebölja.

²⁶ Räddningsverket, Kartläggning av farligt godstransporter, 2006

9.1.5 Höjd beredskap

Under kommunuppföljningen hösten 2012 har det framkommit att länets arbete med höjd beredskap är undermåligt. Kommunerna visar upp brister men är samtidigt tydliga med att arbetet inte bör skilja sig nämnvärt från övrigt krisberedskapsarbete. Länsstyrelsen ser dock här ett tydligt utvecklingsområde.

Länsstyrelsen har medverkat vid ett antal möten med Militärregion Mitt (MR M). Dessa möten har i första hand varit kunskapshöjande aktiviteter.

Personal från MR M deltog också under Övning Omfall samt i arbetet med Regional samverkan och ledning.

9.1.6 Inkludering av näringslivet i risk och sårbarhetsarbetet

Beredskapssamordnarna samt personal från Länsstyrelsen deltog vid ett e- och teleseminarium som arrangerades av Post- och telestyrelsen samt Svenska Kraftnät under våren 2013. Detta var ett steg mot att i större utsträckning inkludera näringslivet i arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser.

9.1.7 Utvecklad metod för länsgemensamma risk- och sårbarhetsanalyser

Länsstyrelsen anställde i augusti 2013 en krisberedskapshandläggare som under hösten ska jobba med att granska och utveckla arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser.

9.1.8 Övning Omfall

Länsstyrelsen genomförde i maj 2013, tillsammans med andra aktörer i U-Sam samt flertalet statliga myndigheter, övningen Omfall. Se vidare 5.2 samt slutrapporten från övningen.

9.1.9 Kontinuitetsplanering

Genom Styrelseprojektet, liksom i arbetet med influensan A(H1N1) har länsstyrelsen identifierat ett behov av att undersöka hur den offentliga sektorn, d v.s. länsstyrelsen, landstinget och kommunerna, kan arbeta med kontinuitetsplanering och, därefter om möjligt, integrera detta med risk- och

sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen ser att ett sådant arbete skulle underlätta samverkan med de privata samhällsviktiga verksamheterna i länet, som till stor del redan arbetar med kontinuitetsplanering.

9.1.10 Bränsleförsörjning

I förra årets rapportering framgick att lagrum och ansvarsfrågan skulle utredas med avseende på bränsleförsörjningen. Det arbetet som genomfördes 2012 var att kommunerna har inventerat vilka resurser som finns i respektive kommun avseende lagring av bränsle. Detta har skett i samarbete med miljökontor och räddningstjänst då dessa förvaltningar har kunskap om vilka anläggningar som omfattas av lagkrav enligt LBE och Miljöbalken. En slutsats som har dragits är att det är ogörligt att skriva avtal med någon leverantör om bränsle. Om det är fråga om långvarig bränslebrist kommer troligen andra mer tvingande lagstiftningar att aktiveras, vilket kommer styra kommunernas möjlighet till handlingsförmåga. Vid drivmedelsbrist som orsakas av ett elavbrott kommer bränslebehovet att kunna lösas de första dagarna. Det är vid en långvarig situation som det blir svårt. Det finns inget uttalat från statsmakten om vilken tidshorisont som kommunerna bör planera för vad gäller drivmedel, eller något resultatmål/motsvarande. Detta medför att det är svårt att veta vilken inriktning planeringen ska ha.

9.1.11 Social oro

Länsstyrelsen har närvarat vid ett antal seminarium om social oro som hållits i regi av ÖSAM under 2013. Arbetet med området social oro kommer att fortsätta inom länets kommuner och landsting under 2014.

I Västmanland inträffade, under våren 2013, flera händelser som tydligt kan kopplas till social oro. Flera av situationerna hade tydliga kopplingar till "Husbykravallerna".

Även under 2012 inträffade händelser i länet som hade tydlig karaktär av social oro där upprinnelsen var ett antal oprovocerade överfall med okänd gärningsman där vissa grupper anklagade andra grupper för dåden och där sociala medier spelade en stor roll.

9.2 Bedömning av behov av ytterligare åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat

Länsstyrelsen identifierar att följande områden bör vidareutvecklas;

- Utvecklad metod för länsgemensamma risk- och sårbarhetsanalyser
- Oljeskydd
- Farligt gods
- Social oro
- Skyfall
- Värmebölja
- Inkludera näringslivet
- Kritiska beroenden
- Höjd beredskap
- Kontinuitetsplanering
- Bränsleförsörjning

9.2.1 Utvecklad metod för länsgemensamma risk- och sårbarhetsanalyser

Länsstyrelsen mål är, såsom konstaterades redan 2011, att kommunerna och landstinget ska arbeta mer likriktat med sina risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen framhöll i förra året risk- och sårbarhetsanalys att det är viktigt att utveckla metoder för att den länsgemensamma risk- och sårbarhetsanalysen ska bygga på kommunernas och landstingets risk- och sårbarhetsanalyser. Så är redan till stor del fallet, men med en mer enhetlig rapportering från länets aktörer skulle länsammansättningen ge en mer korrekt bild. Detta kan uppnås genom att kommunerna och landstinget analyserar ett antal på förhand bestämda risker. Förslagsvis bör dessa utgöras av den nationella riskbildens 27 riskområden.

9.2.2 Oljeskydd

Länsstyrelsen planerar att driva oljeskyddsarbetet vidare.

9.2.3 Farligt gods

Mängden farligt gods som transporteras genom och inom länet är mycket stor. Länsstyrelsen ser därför ett behov att fortsätta arbetet med att utreda säkerhetsläget rörande farligt gods. En önskan att förbättra E18 mellan Västjädra och Köping finns sedan tidigare.

9.2.4 Social oro

Det finns ett behov av att öka vår kunskap kring området social oro, bland annat utifrån ett demokratiskt perspektiv. Många lever idag i utanförskap, en känsla av att inte få vara med och avsaknad av sammanhang, vilket kan leda till social oro.

Tidigare händelser runt om i landet pekar på vikten av att arbeta med frågorna kring social oro. Social oro berör många olika myndigheter och organisationer. Arbetet bör därför ske i samverkan inom ÖSAM och U-Sam men även tillsammans med andra aktörer inom ideella organisationer och i näringslivet.

Länsstyrelsen har för avsikt att under 2014 intensifiera arbetet med social oro. Arbetet med social oro kommer att bli ett av de mest framträdande arbetena inom samhällsskydd och beredskap 2014.

Målsättningen är att skapa en ökad förmåga att identifiera och hantera risker kopplade till grundläggande värden såsom sociala risker/social oro och antagonistiska hot.

Arbetet ska resultera i en regional analys och en slutrapport baserad på lokala rapporter/riskanalyser samt en planering för fortsatt arbete.

9.2.5 Skyfall

Nästa års särskilda förmågebedömning är skyfall (pluviala översvämningar). Länets fortsatta arbete med skyfall ingår även i det arbete med klimatanpassning inom krisberedskapen som pågår.

9.2.6 Värmebölja

Arbetet med värmebölja behöver utvecklas. Endast ett fåtal av länets kommuner behandlar konsekvenserna av värmebölja i sina risk- och sårbarhetsanalyser. Länets fortsatta arbete med värmebölja ingår även i det arbete med klimatanpassning inom krisberedskapen som pågår.

9.2.7 Inkludera näringslivet

Länsstyrelsen ser att det finns ett behov av förbättrad kontakt med länets näringsliv i syfte att förbättra arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. Kommunerna har särskilt efterfrågat att länsstyrelsen hjälper till att få med större el- och IT-leverantörer som verkar inom länet.

9.2.8 Höjd beredskap

Ett flertal kommuner har önskat att länsstyrelsen bidrar till att förbättra samarbetet med Försvarmakten.

Länsstyrelsen har för avsikt att under 2014 verka för en kunskapshöjning inom området civil – militär samverkan. Detta arbete kan även ses som en förberedande åtgärd för framtida totalförsvarsplanering.

9.2.9 Bränsleförsörjning

Arbetet med kritiska beroenden bör utvecklas ytterligare. Särskilt viktig anses bränslefrågan vara, eftersom bränsle är viktigt för reservaggregat och länets transporter. Hur utvecklingsarbetet ska genomföras återstår att utreda.

10 Källor

Risker och förmågor 2012

Redovisning av regeringsuppdrag om nationell riskbedömning respektive bedömning av krisberedskapsförmågan

Publikationsnummer: MSB545 – mars 2013

ISBN: 978-91-7383-330-1

Risk och sårhetsanalys för Västmanlands län 2012

Länsstyrelsens rapportserie 2012:12

Författare: Patrik Nilsson

LST:s d.n.r. 451-5315-2011

Ett första steg mot en nationell riskbedömning.

Nationell riskidentifiering

Publikationsnummer: MSB 336-2011-november 2011

ISBN: 978-91-7383-180-2

Risk och sårbarhetsanalys för Västmanlands län 2011

Länsstyrelsens rapportserie Rapport 2011:16

Författare: Ingela Regnell

LST:s d.n.r. 451-459-11

MSB:s förstärkningsresurser – Ett stöd när regionens egna resurser inte räcker till

Publ.nr MSB446 – september 2012

ISBN 978-91-7383-264-9

Klimatanalys för Västmanlands län

Rapportnummer 2012-10

Dnr: 2011/1791/203

Författare: Gunn Persson m.fl.

SMHI

Webbplatser

Statistiska centralbyrån SCB

Ekonomifakta

Regionfakta

Transportstyrelsen

MSB

Polisen

Ingår i Länsstyrelsens rapportserie
ISSN 0284 - 8813

Har du frågor eller önskar fler exemplar kontakta
Länsstyrelsen i Västmanlands län, 721 86 Västerås

Tfn 010-224 90 00 | Fax 010-224 91 10 | E-post: vastmanland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/vastmanland